Nederlanders zijn veel negatiever over immigratie dan het SCP en de media voorspiegelen

Posted on 22 juli 2025 by Calvin Schukkink

Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat een ruime meerderheid van Nederlanders minder (asiel)migratie wil, en vreest dat Nederland door open grenzen en immigratie te veel van haar eigenheid verliest. Bijna vier op de tien pleit voor een asielstop, zelfs als het indruist tegen internationale afspraken. In de media klinkt vooral het geluid dat Nederlanders 'genuanceerd' denken over migratie. Maar zo genuanceerd denken de meeste Nederlanders niet.

Onderzoek SCP: de cijfers

Afgelopen april publiceerde het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) het onderzoek *Migratie als spiegel van maatschappijbeelden*, naar de opvatting van Nederlanders over migratie op basis van gegevens en onderzoeken uit 2022-2023. In dit onderzoek staan de opvattingen van de bevolking over migratie (en welke factoren deze opvattingen beïnvloeden) centraal. Enkele in het oog springende cijfers uit dit onderzoek zijn het

benoemen waard.

Op het gebied van asielmigratie wil zo'n 40 procent van de Nederlandse bevolking (18-plussers) dat Nederland de grenzen sluit voor asielzoekers, zelfs als dat zou betekenen dat Nederland internationale afspraken schendt; zo'n 30 procent is daar expliciet tegen en 20 procent neemt geen stelling in. Daarentegen meent nog geen 10 procent van de bevolking dat Nederland meer vluchtelingen moet opnemen dan het nu doet. Wel vindt een meerderheid van de bevolking dat het een morele plicht is om vluchtelingen op te vangen. Belangrijke details: deze morele plicht wordt wel als tijdelijk gezien, en het moet gaan om 'echte' vluchtelingen: mensen die vluchten voor oorlog en geweld. Voor economische vluchtelingen bestaat minder sympathie.

Wat de algehele immigratie betreft, daar lijken de Nederlanders om verschillende redenen zorgen over te hebben. De voornaamste zorg betreft huisvesting: ongeveer 70 procent van de bevolking is van mening dat door de aanwezigheid van vluchtelingen het moeilijker is voor Nederlanders om een woning te vinden; 10 procent is het daarmee oneens.

Een andere zorg is de vrees voor toename van geweld: ongeveer 45 procent van de bevolking is volgens het SCP bang dat het geweld op straat toeneemt door de komst van immigranten. Daar is slechts 26 procent het mee oneens. Bijna 40 procent van de bevolking meent dat Nederland een prettiger land zou zijn als er minder immigranten zouden wonen, versus 30 procent die het daarmee oneens is. En iets meer dan de helft (zo'n 51 procent) van de Nederlandse bevolking meent dat door immigratie en open grenzen Nederland te veel van zijn eigenheid verliest – bijna 30 procent ziet dat niet.

Nationale identiteit in het geding

In het onderzoek van het SCP wordt ook ingegaan op de rol van de nationale identiteit in de ervaren dreiging door migratie. Volgens het planbureau wordt de nationale identiteit door velen beschouwd als 'een belangrijk anker voor hoe mensen naar zichzelf kijken en anderen categoriseren'. Het planbureau meent dat er een grote groep mensen binnen de Nederlandse samenleving is die ervaart dat '[…] door migratie en globalisering de nationale identiteit dreigt te verdwijnen. Deze groep vindt dat de nationale identiteit beter beschermd moet worden. Zij stellen dat de "eigen" tradities en culturele gebruiken onder druk staan of niet meer geuit kunnen worden.'

Gezegd mag worden dat dit gebaseerd is op onderzoek van het SCP uit 2022-2023. Het zou niet vreemd zijn dat de immigratie-kritische groep groter is dan de cijfers uitwijzen. Ook is

het goed denkbaar dat een deel van de respondenten niet uitkomt voor minder 'politiek correcte' redenen om tegen immigratie te zijn.

'Nederlanders willen vluchtelingen opvangen'

Opvallend is de duiding die in de media wordt gegeven aan dit onderzoek van het planbureau. *RTL Nieuws* laat in de kop weten dat 'Nederlanders willen vluchtelingen opvangen uit morele overweging'. In de inleiding wordt gesteld dat de meeste Nederlanders volgens het SCP 'niet volledig voor of tegen de komst van migranten' zijn. Ook staat daar dat 60 procent van de Nederlandse bevolking zou vinden dat Nederland een 'morele plicht' heeft om mensen op te vangen die vluchten voor oorlog en geweld.

Verder in het artikel benoemt het RTL-artikel dat ongeveer eenderde van de bevolking vindt dat Nederland de grenzen moet sluiten voor asielzoekers, dat 9 procent meer mensen wil opvangen dan nu wordt gedaan, en dat bijna driekwart van de ondervraagden denkt dat de komst van vluchtelingen het moeilijker maakt om een woning te vinden. RTL spendeert het grootste gedeelte van het artikel aan deze 'brede middengroep', en doet het in de kop voorkomen alsof Nederlanders asielzoekers willen opvangen.

'Genuanceerde meerderheid'

Ook de NOS beperkt het immigratie-onderzoek vrijwel volledig tot de 'genuanceerde' meerderheid. Zij voeren als kop: 'Nederlanders genuanceerder over migratie dan debat doet vermoeden'. SCP-onderzoeker Jaco Dagevos wordt in het artikel aan het woord gelaten over deze 'genuanceerde' groep: 'De gedachte daar is: er moeten grenzen worden gesteld, maar Nederland kan om economische redenen ook niet zonder.'

Het migratiedebat is gepolariseerd en verhit, en dat komt volgens het SCP door de emoties die het onderwerp oproept. Welke emoties en waarom het überhaupt zo'n verhit debat is, wordt niet duidelijk gemaakt in het stuk van de NOS. Verder vermeldt de NOS dat Nederlanders juist 'eerder positiever dan negatiever zijn gaan denken over toelating van migranten'. Dat zou komen doordat jongere generaties 'meer gewend' zouden zijn aan een diverse maatschappij dan ouderen.

Landelijke kranten

De landelijke kranten lijken evenmin dieper in te gaan op wat er nog meer in het SCP-onderzoek qua cijfers staat. Ook in *Trouw* verscheen een interview met SCP-onderzoeker

Dagevos. Wat wordt in dit interview besproken? Allereerst die 'grote middengroep'. Daarna gaat het vooral om de zorgen over de woningmarkt dat als 'hedendaags probleem' ervoor zorgt dat er meer kritiek is op migratie. Volgens Dagevos zouden die alledaagse problemen moeten worden aangepakt. Zo wordt het vertrouwen in de politiek groter, 'wat op zijn beurt weer kan leiden tot minder onbehagen over migratie', aldus Dagevos. Ook in dit interview komt dan tot slot nog aan bod dat Nederlanders positiever denken over migratie dan twintig jaar geleden.

In het *Reformatorisch Dagblad* komt Dagevos eveneens veel aan het woord. Wederom gaat het over de grote, genuanceerde middengroep in die 'gepolariseerde discussie'. Volgens Dagevos moet men nadenken over wat voor samenleving we willen zijn. 'Het is belangrijk dat er een toekomstvisie voor de komende twintig jaar ontwikkeld wordt. Willen we vooral hoogopgeleide migranten trekken? Of moeten het juist mensen zijn voor de laaggekwalificeerde arbeid die we zelf niet willen doen? En wanneer ben je eigenlijk volwaardig Nederlander?'

Media: 'Nederlanders niet voor of tegen komst migranten'

Een recent artikel in het *AD* met de kop 'Nederlanders minder uitgesproken over migratie dan gedacht, brede middengroep ziet voor- en nadelen' meldt dat op basis van dit onderzoek zou blijken dat de meeste Nederlanders 'niet volledig voor of tegen de komst van migranten' zouden zijn. Het *AD* vermeldt in de inleiding dat bijna 60 procent van de Nederlanders vindt dat Nederland de 'morele plicht' heeft om mensen op te vangen die vluchten voor oorlog en geweld. Hoewel het *AD* noemt dat ongeveer eenderde van de bevolking vindt dat Nederland de grenzen moet sluiten voor asielzoekers, en dat 9 procent van de bevolking meer mensen wil opvangen dan nu wordt gedaan, legt het artikel vooral de nadruk op deze 'brede middengroep' – die groep van bijna 60 procent die vindt dat Nederland échte vluchtelingen moet opnemen. De cijfers voor de vrees voor toenemend geweld, verlies van eigenheid, of de bijna 40 procent die meent dat Nederland een prettiger land zou zijn met minder immigratie, blijven onbesproken.

Nederlandse bevolking verkeerd neergezet

Wie het SCP-rapport leest, kan haast niet anders denken dan dat een behoorlijk groot deel van de bevolking verre van blij is met de gevolgen van immigratie. Die vaak aangehaalde 'genuanceerde' middengroep heeft specifiek betrekking op de morele plicht om echte

vluchtelingen op te vangen, en niet op immigratie in het algemeen. Toch wordt deze groep door de kranten en nieuwssites aangehaald om het migratiedebat te schetsen.

Maar in geen van al die artikelen en interviews wordt met een woord gerept over de vrees voor onveiligheid, verlies van 'eigenheid' of over de toch best grote groep die meent dat Nederland prettiger zou zijn met minder immigranten. De Nederlanders worden neergezet als 'genuanceerder', en daarmee, doelbewust of per abuis, compleet verkeerd begrepen over hun immigratieopvattingen.

***Wynia's Week** brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk.**Doet u mee?** Hartelijk dank!*